

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 277/2024-22

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a zo sudcov Jany Baricovej a Miroslava Duriša (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného doc. JUDr. Hanou Kováčikovou, PhD., advokátkou, Nábrežie arm. gen. L. Svobodu 32, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. B3-16Cpr/11/2018 (pôvodne Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 16Cpr/11/2018) takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. B3-16Cpr/11/2018 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Sťažovateľovi **p r i z n á v a** primerané finančné zadostučinenie v sume **4 000 eur**, ktoré **j e** mu Mestský súd Bratislava IV **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
3. Mestskému súdu Bratislava IV **p r i k a z u j e**, aby v konaní sp. zn. B3-16Cpr/11/2018 konal bez zbytočných prietáhov.
4. Mestský súd Bratislava IV **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania v sume **713,96 eur** a zaplatiť ich právnej zástupkyňi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ označený v záhlaví tohto rozhodnutia sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 18. apríla 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom mestského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. B3-16Cpr/11/2018. Sťažovateľ v petite ústavnej sťažnosti žiada, aby ústavný súd prikázal mestskému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov a priznal mu primerané finančné zadosťučinenie v sume 5 000 eur, ako aj náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ je žalobcom v napadnutom konaní vo veci antidiskriminačnej žaloby v pracovnoprávných vzťahoch. Sťažovateľ podal žalobu 21. júna 2018 pôvodne Okresnému súdu Bratislava III, ktorou sa proti bývalému zamestnávateľovi TESCO STORES SR, a. s., domáha určenia porušenia zásady zákazu diskriminácie v pracovnoprávných vzťahoch podľa § 6 ods. 2 písm. b) zákona č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „antidiskriminačný zákon“) a priznania náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 50 000 eur. Ide o spor týkajúci sa individuálnych práv zamestnanca, spor so slabšou stranou, ktorý si vyžaduje zvýšenú efektivitu a rýchlosť zo strany konajúceho súdu. Podľa sťažovateľa samotná diskriminácia spočívala v znemožnení mu zúčastniť sa a uchádzať sa o uvoľnenú pracovnú pozíciu vedúceho právneho oddelenia a bola reakciou žalovaného voči sťažovateľovi ako zamestnancovi z dôvodu oznámenia protispoločenskej činnosti na etickej linke bývalého zamestnávateľa.

3. Súd prvej inštancie vykonal doteraz tri úkony vo veci samej. Dňa 27. júla 2018 vyzval sťažovateľa na úhradu súdneho poplatku. Dňa 5. júna 2020 nariadil pojednávanie na 15. október 2020 a zaslal žalobu na vyjadrenie. Dňa 28. augusta 2020 žalovaný doručil návrh na zrušenie pojednávania a návrh na zastavenie alebo spojenie konania. Dňa 9. septembra 2020 súd prvej inštancie zrušil pojednávanie z dôvodov na strane sudcu a na návrh žalovaného. Dňa 28. septembra 2020 sťažovateľ zmenil petit žaloby.

4. Dňa 29. januára 2024 podal sťažovateľ predsedovi mestského súdu sťažnosť na prietahy v konaní. Predseda mestského súdu v prípise sp. zn. Spr 75/2024 z 1. marca 2024 konštatoval zbytočné prietahy od 9. septembra 2020, keď bolo zrušené pojednávanie. Z prípisu priloženého k ústavnej sťažnosti vyplýva, že predseda mestského súdu uviedol, že v ďalšom priebehu napadnutého konania sa mestský súd „*musí procesne vysporiadať so situáciou, že na rovnakom skutkovom základe a sčasti aj s rovnakým petitom žaloby je vedené ďalšie konanie, predmetom ktorého je neplatné skončenie pracovného pomeru žalobcu výpoveďou (B3-45Cpr/11/2018), v ktorej časti ide o prekážku skôr začatého konania (litispendencia)*“.

5. Sťažovateľ na tento prípis reagoval 7. marca 2024 svojím vyjadrením a žiadosťou o nariadenie pojednávania. Mestský súd na uvedenú žiadosť nereagoval a pojednávanie nenariadil. Mestský súd

vo veci nerozhodol ani do dňa podania ústavnej sťažnosti a je vyše tri a pol roka bezdôvodne nečinný. Vo veci nevykonal ani jediné pojednávanie.

6. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval a uznesením č. k. I. ÚS 277/2024-14 z 28. mája 2024 ju v celom rozsahu podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal na ďalšie konanie.

II.

Argumentácia sťažovateľa

7. Podstatou argumentácie sťažovateľa je námietka, že mestský súd v napadnutom konaní ani do dnešného dňa nerozhodol, postupoval neefektívne a nesústredene a aktuálne je bezdôvodne nečinný viac ako 3,5 roka, čím pretrváva stav právnej neistoty sťažovateľa.

8. Napadnuté konanie nie je právne ani skutkovo zložitá. Žaloba obsahuje také odôvodnenie a prílohy, ktoré umožňujú rozhodnúť vo veci samej. Sťažovateľ svojím správaním nijako neprispel k prietahom v napadnutom konaní. Súd prvej inštancie pritom bol bezdôvodne nečinný a tento stav pretrvával aj v čase podania ústavnej sťažnosti. Doterajšie trvanie napadnutého konania v rozsahu 6 rokov bez meritórneho rozhodnutia je ústavne neakceptovateľné.

9. Súd prvej inštancie svojím nekonaním prispel „*k zhoršeniu životnej situácie sťažovateľa, zníženiu jeho dôstojnosti, občianskej cti v zamestnaní a rodinnom živote... Prípád protiprávnej diskriminácie v zamestnaní je citlivou a výsostne privátnou záležitosťou.*“. Sťažovateľ je v stave právnej neistoty viac ako 6 rokov. V nadväznosti na uvedené stratil aj zamestnanie (konanie o neplatnosť výpovede je mestským súdom vedené pod sp. zn. B3-45Cpr/11/2018), podstatne sa mu zhoršila životná situácia, znížil sa mu príjem a životná úroveň. Vzhľadom na postavenie žalovaného si sťažovateľ nemohol nájsť zamestnanie v rovnakej oblasti (medzinárodný potravinový maloobchod), v ktorej pôsobil osem rokov ako právnik – špecialista pre potravinové právo. Bol nútený nastúpiť na materskú dovolenku a neskôr na rodičovskú dovolenku, spolu s manželkou sú živiteľmi troch maloletých detí. Aktuálne je rodina závislá od príjmu manželky.

10. Pre včasné nerozhodnutie súdu prvej inštancie sa mu rozplýva nádej, že sa vráti späť do pracovného pomeru u žalovaného a obnovia sa u neho pomery (pracovné, majetkové, finančné, spoločenské a pod.). Aj uvedené okolnosti odôvodňujú priznanie primeraného finančného zadosťučinenia.

III.

Vyjadrenie mestského súdu

III.1. Vyjadrenie mestského súdu:

11. Po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie a na výzvu ústavného súdu reagoval podpredseda mestského súdu, ktorý v podaní sp. zn. 1SprV 432/2024 z 2. júla 2024 uviedol, že v napadnutom konaní boli od 9. septembra 2020 dosiaľ spôsobené prietahy. Pojednávanie nariadené na 15. október 2020 bolo zrušené. Nový termín pojednávania zákonná sudkyňa nenariadila z dôvodu, že v ďalšom priebehu konania sa musí mestský súd vysporiadať so situáciou,

že na rovnakom skutkovom základe a sčasti aj s rovnakým petitom žaloby je vedené ďalšie konanie, ktorého predmetom je neplatné skončenie pracovného pomeru výpoveďou (sp. zn. B3-45Cpr/11/2018), v tejto časti ide o prekážku skôr začatého konania (litispendencia).

III.2. Prehľad napadnutého konania:

12. Ústavný súd pri skúmaní opodstatnenosti námietok sťažovateľa vychádzal z prehľadu napadnutého konania vymedzeného sťažovateľom v ústavnej sťažnosti a tiež z vlastných zistení zo spisu mestského súdu.

13. Sťažovateľ podal žalobu pôvodne okresnému súdu 21. júna 2018, pričom sa domáhal určenia, že žalovaný porušil zákaz diskriminácie, keď nedodrжал zásadu rovnakého zaobchádzania pri výbere vhodného kandidáta na pracovnú pozíciu manažéra právneho oddelenia Tesco SR. Následkom porušenia zákazu diskriminácie v jej priamej forme je neplatná výpoveď, ktorou mal žalovaný skončiť pracovný pomer so sťažovateľom podľa § 63 ods. 1 písm. e) Zákonníka práce. Žalovaný je povinný zaplatiť za porušenie zákazu diskriminácie nemajetkovú ujmu vo výške 50 000 eur a tiež zaplatiť náhradu trov konania.

14. Okresný súd v priebehu októbra 2018 až mája 2019 zabezpečoval vyjadrenia strán. Žalovaný v duplike doručenej 20. mája 2019 namietal nevykonateľnosť petitu žaloby, keď rozhodnutiu v časti o určenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru bráni prekážka litispendencie. Poukázal na to, že sťažovateľ časovo skôr podal aj žalobu o určenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru (vedenú pod sp. zn. 45 Cpr/11/2018), čím vznikla prekážka skôr začatého konania. Následne konajúci súd zaslal dupliku na vyjadrenie sťažovateľovi, ktorý vo vyjadrení doručenom 5. augusta 2019 zotrval na antidiskriminačnej žalobe.

15. Okresný súd nariadil 5. júna 2020 pojednávanie na 15. október 2020. Dňa 28. augusta 2020 žalovaný doručil návrh na zrušenie pojednávania a na zastavenie alebo spojenie konania z dôvodu prekážky litispendencie. Okresný súd 9. septembra 2020 zrušil termín pojednávania zo zdravotných dôvodov zákonnej sudkyne a aj vzhľadom na návrh žalovaného.

16. Sťažovateľ podaním doručeným 28. septembra 2020 zmenil petit žaloby tak, že sa domáhal určenia, že žalovaný voči sťažovateľovi porušil zásadu rovnakého zaobchádzania v pracovnoprávných vzťahoch a obdobných právnych vzťahoch podľa § 6 ods. 2 písm. b) antidiskriminačného zákona pri výbere vhodného kandidáta na pracovnú pozíciu manažéra právneho oddelenia Tesco SR, ktorý u žalovaného prebiehal od 1. októbra 2017 do 1. decembra 2017. Domáhal sa tiež náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 50 000 eur a náhrady trov konania.

17. Dňa 8. júna 2021 si okresný súd zaobstaral súvisiaci spis na nahliadnutie (vo veci žaloby o určenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru).

18. Dňa 8. marca 2024 sťažovateľ doručil podanie, v ktorom opätovne uviedol zmenený petit žaloby.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

19. Ústavný súd v súlade s § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania vo veci ústavnej sťažnosti, keďže na základe podaní mestského súdu a sťažovateľa, berúc do úvahy skutočnosti vyplývajúce zo spisu vzťahujúceho sa na napadnuté konanie, dospel k záveru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

20. Podstatou argumentácie sťažovateľa je námietka porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom mestského súdu v napadnutom konaní, ktorého predmetom je rozhodovanie o určení porušenia zásady zákazu diskriminácie v pracovnoprávných vzťahoch podľa antidiskriminačného zákona a priznanie náhrady nemajetkovej ujmy. Sťažovateľ ako bývalý zamestnanec je v procesnom postavení žalobcu, pričom namieta, že mestský súd nerozhodol vo veci ani po uplynutí šiestich rokov, čím porušil ním označené práva podľa ústavy a dohovoru.

21. Pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy si ústavný súd osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 280/08, I. ÚS 326/2010).

22. Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie už citovaných práv vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04).

23. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania (resp. strany v spore) a postup samotného súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02).

24. Pri posudzovaní prvého kritéria – zložitosti veci dospel ústavný súd k záveru, že vo veci ide o rozhodovanie o žalobe sťažovateľa o určení, že došlo k porušeniu zásady zákazu diskriminácie v pracovnoprávných vzťahoch podľa antidiskriminačného zákona, a o priznanie náhrady nemajetkovej ujmy. Uvedený predmet konania predstavuje bežnú súčasť rozhodovania všeobecných súdov v civilnej (pracovnoprávnej) agende, v predmetnej veci ústavný súd neidentifikoval prvok právnej alebo skutkovej zložitosti. Súčasťou prvého kritéria je aj povaha prerokúvanej veci. V uvedenej veci ide o privilegovaný typ konania (otázka porušenia zákazu

diskriminácie v pracovnoprávných vzťahoch), čo odôvodňuje prísnejšie hodnotenie postupu mestského súdu. Aj ESLP konštatoval, že pracovnoprávnym sporom je potrebné venovať osobitnú pozornosť, a to predovšetkým pri sporoch týkajúcich sa práv zamestnanca na mzdu či na náhradu mzdy (porovnaj napr. rozsudok vo veci Ruotolo proti Taliansku z 27. 2. 1992, bod 17, rozsudok vo veci Farinha Martins proti Portugalsku z 10. 7. 2003, bod 34, rozsudok vo veci Jírů proti Českej republike z 26. 10. 2004, bod 47). V prerokúvanej veci ide tiež aj o platnosť skončenia pracovnoprávneho vzťahu a aj preto je namieste uvedené prísnejšie kritériá aplikovať aj v prerokúvanej veci. Skutkovo ide o výkon práce sťažovateľa, ním tvrdenú nemožnosť uchádzať sa o špecifikovanú pracovnú pozíciu a o konanie zamestnávateľa voči nemu ako oznamovateľovi protispoločenskej činnosti. Predmetný spor sa priamo týka pracovnoprávných otázok, ide o spor so slabšou stranou (zamestnanec proti zamestnávateľovi). Tieto okolnosti nepochybne vyžadujú zo strany súdu prvej inštancie osobitnú pozornosť. V čase rozhodovania ústavného súdu trvalo napadnuté konanie vyše šesť rokov bez toho, aby bolo vo veci meritórne rozhodnuté.

25. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným prieťahom, bolo správanie sťažovateľa ako strany napadnutého konania. Ústavný súd z prehľadu napadnutého konania a zo súdneho spisu ustálil, že sťažovateľ svojím správaním neprispel k sťaženiu priebehu napadnutého konania, a tým aj k jeho celkovej dĺžke. Skutočnosť, že podal dve žaloby, čím mohol vytvoriť prekážku skôr začatého konania (vzhľadom na žalovaným tvrdený prienik, resp. zhodu predmetu konania), nemožno hodnotiť na ťarchu sťažovateľa. Ide o bežnú procesnú situáciu, ktorú je konajúci súd povinný posúdiť a vyriešiť aj s pomocou dostupných procesných nástrojov bez toho, aby to významnejšie ovplyvnilo plynulosť konania.

26. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotí, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným prieťahom, je postup mestského súdu v napadnutom konaní. Ústavný súd pritom vychádzal zo svojej konštantnej judikatúry, v zmysle ktorej zbytočné prieťahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

27. Z prehľadu napadnutého konania vyplýva, že v čase rozhodovania ústavného súdu toto konanie trvalo približne 6 rokov. V doterajšom priebehu konania sa neuskutočnilo ani jedno pojednávanie, súd prvej inštancie ani raz meritórne nerozhodol. Možno usudzovať, že nekonanie súdu prvej inštancie súviselo aj s námietkou žalovaného, že je daná prekážka skôr začatého konania (litispendencie) z dôvodu, že sťažovateľ časovo skôr podal žalobu, ktorou sa domáha určenia neplatnosti skončenia pracovného pomeru. V antidiskriminačnej žalobe sa pritom tiež v časti domáhal aj určenia neplatnosti výpovede v dôsledku porušenia ustanovení antidiskriminačného zákona. Uvedenú skutočnosť indikoval žalovaný vo svojej duplike z 20. mája 2019, t. j. rok po začatí napadnutého konania. Zopakoval ju v návrhu na zrušenie termínu pojednávania a na zastavenie konania alebo spojenie konania z 28. augusta 2020. Na túto námietku napokon reagoval aj sťažovateľ v podaní z 28. septembra 2020, ktorým zmenil petit žaloby tak, že sa už nedomáha vyslovenia neplatnosti výpovede. Súd prvej inštancie na uvedené skutočnosti nijako relevantne nereagoval – neuviedol svoj právny názor bez prijatia formálneho rozhodnutia (napr. uvedením právneho názoru na pojednávaní) alebo prijatím príslušného procesného rozhodnutia o zastavení konania, spojení konania, alebo prípadne prerušením konania alebo zamietnutím návrhu žalovaného. Súd prvej inštancie mal adekvátne reagovať na uvedenú

námietku (tvrdenie) žalovaného, o ktorej sa dozvedel najneskôr 20. mája 2019, keďže tak neurobil, zaťažil napadnuté konanie zbytočnými priet'ahmi v podobe nečinnosti a zjavne neefektívneho a nesústredeného postupu.

28. Na podklade skutočností uvedených v bodoch 24 až 27 tohto nálezu ústavný súd dospel k záveru, že postup mestského súdu v napadnutom konaní pri prerokovávaní veci bol nesústredený a neefektívny. Okresný súd v doterajšom priebehu napadnutého konania nezvolil taký procesný postup, ktorý by smeroval k rýchlemu odstráneniu právnej neistoty sťažovateľa ako žalobcu v napadnutom konaní. Neefektívnym a nesústredeným postupom mestského súdu a jeho nečinnosťou tak bolo v napadnutom konaní porušené základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, preto ústavný súd rozhodol v súlade s čl. 127 ods. 2 prvou vetou ústavy a § 133 ods. 1 zákona o ústavnom súde tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto nálezu.

29. V posudzovanom období v napadnutom konaní konal pôvodne Okresný súd Bratislava III a následne od 1. júna 2023 Mestský súd Bratislava IV. V zmysle § 18n ods. 2 písm. d) zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sídlach a obvodoch súdov“) od 1. júna 2023 prechádza výkon súdnictva v ostatných veciach z Okresného súdu Bratislava III na Mestský súd Bratislava IV. Podľa § 18n ods. 8 písm. d) zákona o sídlach a obvodoch súdov v súvislosti s prechodom výkonu súdnictva podľa odseku 2 prechádzajú od 1. júna 2023 práva a povinnosti vyplývajúce zo štátnozamestnaneckých vzťahov, z pracovnoprávných vzťahov a iných právnych vzťahov zamestnancov zabezpečujúcich jeho výkon a správa majetku štátu, ktorý bol k 31. máju 2023 v správe okresných súdov a ktorý slúži na zabezpečenie výkonu súdnictva podľa odseku 2, v prípade agendy podľa odseku 2 písm. d) z Okresného súdu Bratislava III na Mestský súd Bratislava IV. Z uvedeného dôvodu sa výroky tohto nálezu vzťahujú výlučne na Mestský súd Bratislava IV, ktorý je zároveň označený ako porušovateľ špecifikovaných práv sťažovateľa, hoci ide o posudzovanie obdobia, keď konal ešte aj Okresný súd Bratislava III.

V.

Príkaz konať a primerané finančné zadosťučinenie

30. Vzhľadom na to, že v napadnutom konaní do času rozhodnutia ústavného súdu o ústavnej sťažnosti mestský súd meritorne nerozhodol, ústavný súd požiadavke sťažovateľa, aby prikázal mestskému súdu v napadnutom konaní konať bez zbytočných priet'ahov vyhovel tak, ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto nálezu [§ 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde].

31. Prihliadajúc na petit ústavnej sťažnosti, ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ si uplatnil primerané finančné zadosťučinenie v sume 5 000 eur, ktoré odôvodnil skutočnosťami bližšie uvedenými v bodoch 8 a 9 tohto nálezu.

32. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. IV. ÚS 210/04, I. ÚS 164/2018).

33. Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj ESĽP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

34. Zohľadňujúc konkrétne okolnosti posudzovanej veci, ústavný súd v neprospech súdu prvej inštancie hodnotil predovšetkým jeho neefektívny a nesústredený postup a nečinnosť, keď v napadnutom konaní ani po šiestich rokoch nevykonal jediné pojednávanie a ani raz meritórne nerozhodol. V doterajšom priebehu konania nijak nevyriešil námietku žalovaného týkajúcu sa prekážky skôr začatého konania. Postup súdu prvej inštancie je potrebné hodnotiť prísnejšie aj vzhľadom na privilegovaný predmet napadnutého konania.

35. Na podklade týchto skutočností ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade je spravodlivé a konkrétnym okolnostiam posudzovanej veci primerané priznanie finančného zadosťučinenia sťažovateľovi podľa čl. 127 ods. 3 ústavy a čl. 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde v sume 4 000 eur (bod 2 výroku tohto nálezu). Vzhľadom na priznanie finančného zadosťučinenia v sume 4 000 eur oproti sťažovateľom navrhovanej sume 5 000 eur vo zvyšnej časti ústavný súd ústavnej sťažnosti nevyhovel (bod 5 výroku tohto nálezu).

VI.

Trovy konania

36. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 713,96 eur.

37. Návrh na priznanie trov právneho zastúpenia ústavný súd posudzoval podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Sťažovateľovi priznal trovy právneho zastúpenia za 2 úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, písomné podanie ústavnej sťažnosti) podľa § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky. Ústavný súd vychádzal zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby za rok 2024 v sume 343,25 eur (1/4 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky), tiež zo sadzby za náhradu hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby za rok 2024 v sume 13,73 eur (1/100 výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky), čo spolu predstavuje sumu 713,96 eur (bod 4 výroku tohto nálezu).

38. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je mestský súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označenej v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. septembra 2024

Miloš Maďar
predseda senátu